Nro: 50

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu, Nayiaśnieyszego CESARZA, JMPERATORA Całey Rossyi.

Z GRODNA DNIA 23. MARCA Roku 1797. WE CZWARTEK.

z Petersburga 3. Marca.

W Jmiennym JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Ukazie danym Senatowi dnia 6/17 Februarij za własnoręcznym JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI podpisem wyrażono: „ Na mieysce naznaczonych dawniey dwóch Gubernij *Wileńskiey i Słonimskiey*, rozkazuiemy uformować iednę Gubernią pod nazwiskiem *Litewskiey* w następuiącym składzie —— 1. Guberski Rząd ma bydź zawsze w Mieście *Wilnie*, Ujazdow zaś czyli Powiatow podług pierwszego urządzenia dziewiętnaście, z których w dziewięciu pierwszych w Miastach *Wilnie, Grodnie, Kownie, Brześciu, Nowogrodku, Kobryniu, Prużanach, Szawlach, i Telszach* maią bydź ustanowieni dla dozoru porządku Horodniczowie; w innych zaś mieyscach dostrzegać porządku maią Ziemscy Komissarze czyli Kapitani Sprawnicy z niższym Ziemskim Sądem, do którego Kapitani Sprawnicy maią bydź naznaczeni od Rządu zdaiąc wybor ludzi do tego zdatnych na Rządcę Litewskiey Gubernij. Assessorow zaś ma wybierać Szlachta podług Ustaw. —— 2. Oprócz wzmiankowanych dziewięciu Miast, przeznaczone dawniey Miasteczka na Miasta Powiatowe, zwrócić tym Starostwom do których należały. —— 3. Dla Sądow i rozprawy ustanowić podług Praw Polskich praktykowane dawniey Sądy Ziemskie, Grodzkie, i Podkomorskie, a nad niemi bywszy Litewski Trybunał pod nazwiskiem *Głównego Litewskiego Sądu*. —— Naymiłościwiey dozwalaiąc Obywatelom tamecznym wybierać wyznaczoną do tych sądow liczbę Urzędnikow, równie Deputatow czyli Assessorow Głównego Sądu, a z pomiędzy nich Marszałka na Prezydenta, i porządkiem kogo będzie należało przedstawić Nam do potwierdzenia, iak wyrażono w Prawach. 4. Główny Litt: Sąd ma odbywać czynności swoie półroku w *Wilnie*, a półroku w *Grodnie*. —— Ktoby zaś z wyroku tego Sądu niebył kontent, ten ma przynieść Żałobę swoię do NASZEGO Senatu: lecz co się tycze exekucyi dekretow Sądu Głównego w Sprawach Cywilnych, w tym postępować podług Praw względem Dekretow Magistratur, to iest Pałat rządowych po innych Guberniach ustanowionych; podobnież w Kryminalnych Sprawach przedstawować Rządzcy Gubernij stosównie do przepisu Ustaw. 5. Dla rozsądzenia Spraw za przywilejami tyczących się Starostw, Miast i Jnteressow Skarbowych, z których iedne w Sądach Assessorskich, drugie w Kommissyach Skarbowych roztrząsane były; Ustanowić w Wilnie Nadworny Sąd z Appellacyą do Senatu. —— 6. Marszałkowie Powiatowi będą się liczyć w 5tey Klassie, Podkomorzowie zaś i inni Urzędnicy Ziemscy, tak iak od NAS w Mało-Rossyi i Białorusi przepisano, Chorążowie Powiatowi w 7mey Klassie. Zasiadaiący zaś w Głównym Sądzie iako tymczasowie wybierani, ieżeli wyższych rang mieć niebędą, maią zostawać: Marszałkowie w 4tey, a Deputaci w 6tey Klassie, a to tylko w czasie Urzędowania swoiego. 7mo. W wybieraniu podatkow i uczestnictwie tey Gubernij do dawania Rekruta na obronę Kraju postępować wedle urządzeń i Ukazow NASZYCH. „

Dnia 6/17 t. m. Za własnoręcznym JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI podpisem wyrażono. „ Stosownie do tego co w wydanym od *NAS* o Litewskiey Gubernij Ukazie postanowiono, Nayłaskawiey dozwalamy w Gubernijach *Małorossyiskiey, Kijowskiey, Podolskiey, Wołyńskiey, Minskiey, i Białoruskiey* Szlachcie na mieyscu bywszych tam *Predwodytelow Szlacheckich*, mieć w każdym Uieździe czyli Powiecie iednego Marszałka 5tey Klassy i Chorążego Powiatowego 7mey Klassy, wybieraiąc takowych z ludzi godnych i zasłużonych podług Praw i Ustaw tamecznych, i przedstawuiąc ich w przyzwoitym porządku Nam do Potwierdzenia. —— W czasie zaś powszechnych prawem przepisanych ziazdow, za dozwoleniem Zwierzchności odprawuiących się, mieysce Guberskiego Marszałka czyli *Predwodytela* ma zastępować ieden z Powiatowych Marszałkow od Szlachty wybrany. ——

Tegoż Msca i dnia postanowiono „ Z powodu danych od Nas Ukazow i Sztatow dla Gubernijow: *Małorossyiskiey, Kijowskiey, Podolskiey, Wołyńskiey, Mińskiey, i Białoruskiey*, dozwalamy tameczney Szlachcie na przeznaczone w głównych tamecznych Sądach urzędy, a mianowicie, w pierwszey Gubernij na generalnych Sędziow, a w dalszych, na Prezyduiących, obrać na każdy plac 3 lub 4 Kandydatow z ludzi godnych, i ten wybor przez Rządcow Gubernijow podać do Senatu Naszego dla przedstawienia Nam, ku potwierdzeniu kogo My godnieyszym tych mieysc uznamy. Co się zaś tycze wyboru wyznaczonych w tychże Sądach Sowietnikow, w tym postępować iak o Jzbach czyli Pałatach Sądowey Rozprawy ustanowiono. ——

W Jmiennym JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Ukazie wydanym $\frac{10}{21}$ Febr: wyrażono: 1. Rozkazuiemy obiąć mieysce Prezydenta w Naszym Kamer-Kollegium Taynemu Sowietnikowi *Popowowi*, a Vice Prezydenta Stackiemu Sowietnikowi *Wasiliewu*. 2. Naymiłościwiey zalecamy Stackiemu Sowiętnikowi *Obrezkowowi* bydź przy boku naszym.

Grl Prokuror, JMPERATORSKIEGO Afsygnacyinego Banku Głowny Dyrektor i Kawal: Xże *Alexy Borysowicz* Kurakin, Rządzącemu Senatowi doniosł: że $\frac{10}{21}$ Febr: JEGO JMPERATORSKA MOSC naywyższym rozkazem zalecić raczył, aby wszyscy przytomni teraz pierwszego Departamentu Senatorowie udali się do *Moskwy*, i w czasie bytności JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI, w tey Stolicy znaydowali się, a mianowicie Aktualni Tayni Sowietnicy: *Sywers*, Graff *Zawodowski*, *Soymonow*, Ober-Hofmeyster Graf *Rumiańcow*, Sztal-Meyster Xże *Galiczyn*, Tayny Sowietnik i Jmperyalny Kafsyer *Wasiliew*, Tayny Sowietnik *Kołokolcow*, i Ober-Prokuror *Muchanow* z potrzebną liczbą Osob Kancellaryi Senatu 1go Departamentu &c.

z Wiednia 3. Marca z Gazety Berlińskiey.

Szlachta w tuteyszey Stolicy znayduiąca się, otworzyła subskrypcyą na 50,000 Zł: które oddane będą Arcy-Xięciu dla rozdzielenia między żołnierzy rannych i inwalidów, którzy służyli w przeszłey Kampanij. —— Dowiaduiemy się z *Roveredo*, że Francuzi wszelkie ostróżności porobili dla przeszkodzenia szerzeniu się zaraźliwey choroby tam panuiącey: kazali chędożyć Miasto, popalić słomę i materace, na których chorzy leżeli, i kadzić w szpitalach octem winnym.

z Wiednia 8. Marca.

Na granicach *Tyrolu* i *Fryulu* zdaie się, że Francuzi dopiero po odebraniu nowych posiłkow, czynności woienne zaczną. W okolicach *Treviso* i *Castelfranco* 16,000 woyska iuż zgromadzili. —— Postępowanie Francuzow w Kraje Papiezkie, sprawiło w *Neapolu* wielkie wrażenie, i Krol *Oboyga Sycylij* naywiększego starania dokłada, aby między Papieżem i Republikanami pokoy zawarty został. —— Do Armij Nadreńskiey 3. oddziały woyska (każdy od 1,000 ludzi) pomaszerowały. —— Dzień 12. Marca iest przeznaczony na proszenie wszędzie Boga o szczęśliwe powodzenie broni Cesarskich. Słychać, że *Wenecya* 2. milliony Ryńskich [8 millionow Złł: Pol:) sekretnie Gnłowi *Buonaparte* zapłaciła. —— Pogłoska, że P. *Luchesini* w podróży swoiey do *Luki* z Głem *Buonaparte* miał konferencyą, nie potwierdziła się. —— Feldmarszałek *Wurmzer* ma się udać do *Lwowa*, dla obięcia naywyższey Kommendy w *Gallicyi Wschodniey*.

z Paryża 23. Lutego.

Minister interefsow wewnętrznych *Benezech* podał Dyrektoryatowi rapport podróży swey do *Niderlandow*. Wyraża w nim, że wszędy był przyięty z nayżywszemi radości znakami. ——

W *Bruxelli*, *Mons*, *Lowanium*, *Antwerpij*, *Gandawie*, &c. Lud ukontentowanie swoie iak naywidoczniey okazał. Wszędzie okrzyki; *Niech żyie Rzplta! Niech żyie Rząd Francuzki!* rozlegały się. W *Antwerpij* wśrzód wspaniałey illuminacyi, następuiące słowa dały się czytać. *Wdzięczność Miasta Antwerpij dla Rządu Francuzkiego, wskrzesiciela wolności Skaldy.* Z Administracyi centralnych i municypalnych, a mianowicie w Departamencie *Skaldy*, Minister bardzo był kontent. Opinia w ogulności całego ludu iest za rządem Republikanckim; podane od rozmaitych osob reklamacye, prozby i proiekta, oraz uwagi Ministra nad niemi, nad władzami konstytucyinemi i nad niektóremi, zdróżnościami będą obiektem drugiego rapportu, który iak nayprędzey przyrzeka Minister podać Dyrektoryatowi.

z Paryża 25. Lutego z Gazety du Bas-Rhin.

Proiekt łagodnego prawa względem Xięży podany w Radzie 500. d. 18. t. m. dał powod młodemu *Lacretelle* do umieszczenia w swoim dzienniku mocnych uwag, w których przyganiwszy Dyrektoryatowi, że w swoim posełstwie zdawał się żądać przeciwko nim środków gwałtownych i odmalowawszy żywemi farbami los nieszczęśliwy, okrutne i ciągłe prześladowania Duchownych, tak się daley tłumaczy: „ Oni są fanatykami, mówicie, i drugich robią takiemi. Rozumiecież znaczenie tego słowa, wy, którzy go wymawiacie? Wszelka opinia ślepa, uporczywa, niecierpiąca drugich, wszelka opinia, która depcze prawa i sprawiedliwość, aby odniosła tryumf dla się pożądany, która wszystkie środki ma za prawne, która iest okrutna i nieubłagana w swoiey zemście; wszelka, mówię, taka opinia iest fanatyzmem. Bezbożność sama ma swóy fanatyzm. Kiedy rozumiecie, iż go niszczycie, iesteścież od niego wolni? Sądzcie o tym ze środków, które namiętność wam dyktuie. —— Dawno iuż fanatyzm religij mocniey ieszcze niż prawami waszemi iest prześladowany. Już się on nieodrodzi; a ieżliby się miał odrodzić, wy to sami, wy rewolucyiniści, będziecie iego wskrzesicielami. Ustawicznym prześladowaniem roziątrzacie dusze słabe, litość, którą wzbudzaią wasze ofiary, zamienia się w nienawiść przeciwko wam; każdego razu, kiedy prześladuiecie opinią, ona ukrywa się przed wami w głębi sumnienia. Dziwicie się widząc odradzaiącą się religią, i smucicie się z tego, wy, którzy rządzicie! Ona iednakże iest dodatkiem do praw waszych bardzo niedoskonałych, ona iest dopełnieniem tego planu edukacyi publiczney tyle razy przyrzekanego, a którego wieczne odwlekanie wystawia pokolenie rodzące się na nayokropnieysze trafunki. Tak iest, religia, którą mniemacie bydź nienależącą do porządku towarzyskiego, z którego chcieliście ią wygnać, spaia go ściśle między nami; ona ożywia i pociesza w swoich pracach rolnika, każe mu słuchać praw i przykładać się do ciężarów spo-

łeczności; ona wſtrzymuie mieſzkańca Miaſt od zepſucia i wyſtępków, które go otaczaią, ona wylewa ſwóy zbawienny balſam na rany wſzyſtkich nieſzczęśliwych, których rewolucya do oſtatniey nędzy przywiodła, ona osładza życie tego, który obciążony wiekiem wpada w nayprzykrzeyſze ubóſtwo, a ten, który ſtracił więcey niż maiątek, który utracił przyiaciela, któremu myśli ſwoie powierzał, iego ſyna, który iedyną był pociechą, wzywa religij, słucha iey głoſu, która mu mówi *będzieſz ich oglądał*, i rozmawia z niemi myślą i nadzieią. —//— Nieſzczęście ożywiło między nami religią. Odarta ze wſzyſtkich ſwych ozdob powierzchownych, bynaymniey nie utraciła z ſwoiey mocy, ona mówi więcey do ſerca, niż do imaginacyi. Zdaie ſię, że w cichości krępuie mocniey wſzyſtkie ſpołeczności węzły, które miały ſię rozerwać. Poniewierana od rządu, pracuie uſtawicznie dla niego. Czegoż teraz po nim żąda? Oto, aby nieodnawiał ſmutnego wſpomnienia walki, która trwała tak długo między nią i władzą cywilną, ażeby opinij ſumnienia nie kładł w liczbie wyſtępków, ażeby nie dręczył przez nowe kary, ludzi, których bierze pod ſwą obronę litość wſzyſtkich duſz czułych &c.

z Paryża 26. Lutego z Gazety Berlińskiey.

Na iedney z poprzedzaiących ſeſsyi ciała Prawodawczego, po uczynionym rapporcie przez *Dauberſmenil* o pożarze na ulicy *Neuve St. Roch*, w czaſie którego Grenadyerowie ciała Prawodawczego pięknie ſię dyſtyngwowali, dekretowano, ażeby Komendantowi i Szefom tego korpuſu Prezydent oświadczył ukontentowanie Rady. Na ſeſsyi d. 22. t. m. Wſpomnieni Szefowie ſtaneli ukratek i Prezydent przeczytawſzy dekret rady, tak do nich mowę obrócił. „ Kończąc usługę moię Prawodawczą, słodką i chwalebną dla mnie ieſt rzeczą, iż mogę przydać roſżczkę palmową do laurów, któremiście ſię okryli. Przyimcie żal Rady nad ſtratą Grenadyera, który w płomieniach życie zakończył. On ocalił życie ſwoich braci, a przez to zasłużył ſobie na nieśmiertelność. Ty zaś, odważny i wierny Komendancie, idź powiedzieć twoim wſpółtowarzyſzom broni, że ſię dobrze zasłużyli Oyczyznie —//— Na co Komendant *Ramel* tak odpowiedział: „ Nic ſię nie może ukryć przed widokami patryotycznemi Rady; odwaga i nieuſtraſzoność okazana przez Grenadyerow ciała Prawodawczego w czaſie pożaru na ulicy *Neuve St. Roch*, wſpólna im ieſt ze wſzyſtkiemi ich wſpóltowarzyſzami broni. Będą oni uſiłować przez karność ścisłą i republikańſką zasłużyć ſobie na ufność publiczną. Przez gorliwość, zaś i odwagę w pokonywaniu nieprzyiaciół konſtytucyi, ſtarać ſię nie przeſtana okazywać ſwoię wdzięczność. Na wnioſek Reprezentanta *Villers*, Rada wydała dekret zakazuiący wywozu zboża za granicę, i przepiſała formalności, iakich ſię trzymać maią mieſzkańcy pograniczni w przewożeniu zboża na targ albo do młynu.

z Paryża 1. Marca z Gazety Berlińskiey.

List Grła Buonaparte do Dyrektoryatu z Macerata d. 27. Pluviose.

„ Woyska nasze będą, iak spodziewam się, dziśieyszego wieczora w *Foligno*, a dnia iutrzeyszego złączą się z temi, którym kazałem marszerować przez *Sienne* i *Cortone*. W *Lorecie* znaydował się skarb do 3. millionow liwrów szacowany: dla nas zaś zostawiono blisko miliona. Posyłam wam *la Madona* (Nayświętszą Pannę) ze wszystkiemi relikwiami, ta skrzynia do was prosto adreſsowana będzie i to z nią zrobicie, co się wam zda nayprzyzwoitszym: ta *Madona* iest z drzewa. Prowincya *Macerata*, znana powszechniey pod imieniem *Marchij Ankonskiey*, iest iednym z naypięknieyszych krajow Papiezkich. Nic nie zaszło nowego w *Tyrolu*, ani nad *Piave*. Znaydziecie tu przyłączony Jnwentarz Artylleryij znalezioney w *Mantuy* i *Ankonie*. Przyłączam tu także kopią listu mego do Kardynała *Mattei*. „

Dnia 30. Pluviose z głowney Kwatery w Tolentino.

Woyska nasze opanowały *Umbrią* i Kray *Perrugia*; iesteśmy także panami małey Prowincyi *Canorino*.

List Grła *Buonaparte* do Kardynała *Mattei* z *Ankony* 25. *Pluviose.* —//—

Wyczytuię w liście WP. który raczyłeś do mnie napisać Mości Kardynale, tę prostotę obyczaiow, które Jego zdobią, poznasz z pisma tu przyłączonego przyczyny, które mnie skłoniły do zerwania *Armistitium* zawartego między Rzpltą Francuzką i Papieżem. Nikt bardziey nie iest przeświadczonym o żądzy, którą Rzplta Francuzka miała do zawarcia pokoju, iak Kardynał *Busca*, czego dowodem iest list iego do *Albani*, który iest drukowany, a oryginał w moich się ręku znayduie. Łączono się z nieprzyiaciołmi Francyi, kiedy naypierwsze mocarstwa Europy ubiegały się o uznanie Rzpltey, i żądały uczynić z nią pokoy; karmiono się próżnemi chimerami i nic niezapomniano, co tylko mogło posłużyć do zniszczenia tak pięknego kraju. Jedna ieszcze pozostaie dla Jego Swiątobliwości nadzieia ocalenia swoiego Państwa, a ta iest, mieć więcey ufności w wspaniałomyślności Rzptey Francuzkiey i przystąpić rychło do negocyacyi pokoju. Wiem, że Oyciec S. był oszukanym; chcę pokazać przed całą Europą umiarkowanie Dyrektoryatu Wyk: Rzpltey Francuzkiey, pozwalaiąc mu 5. dni czasu do przysłania Pełnomocnika do *Fuligno*, gdzie ia się będę znaydował; życzę abym, ile odemnie będzie zależało, mógł dadź niewątpliwy dowod uszanowania, które mam ku S. Stolicy. Cokolwiek bądź nastąpi Mości Kardynale, upraszam, abyś był przekonanym o moim szacunku, z którym mam honor zostawać &c. —//—

Buonaparte donosi potym Dyrektoryatowi o wyiezdzie do *Paryża* Gła *Angereau* z 60 chorągwiami, które należały do garnizonu *Mantuy*. Do wszystkich tych urzędowych pism, przydany iest list Kommissarzow rządowych naznaczanych do zebrania obiektów sztuk i umieiętności, do Dyrektoryatu Wyk. datowany w *Loretto* 26. *Pluviose*.

Obywatele Dyrektorowie. Generał *en Chef Buonaparte* zbieraiąc dla Rzptey Francuzkiey obiekta, których Grł Papiezki *Colli* niemiał dosyć czasu do uprowadzenia z *Loretu*, opanował niektóre mobilia, które wszystkie rzeczy Ob. *Villetard* w przytomności Obywatela *Monye* członka instytutu Narodowego, i Ob. *Moscati* Medyka *Medyolańskiego* i członka Deputacyi 40stu. Opisanie tego wszystkiego, iest podpisane przez 3. Obywatelow, tudzież przez Gła *Buonaparte* i Archidyakona *Loretańskiego*. Zeby zaś nikt niepowątpiwał o autentyczności tych rzeczy, Grł Kommenderuiący sam przyłożył do każdey z nich pieczęć. Grł *Buonaparte*, z tąd wyieżdżaiąc, zalecił nam, Obywatele Dyrektorowie, przesłać wam te sprzęty, ażebyście ich według upodobania użyli. Oddamy pakę pod waszym adressem, w ręce Obywatela *Haller*, który będzie obowiązany dowieść ie wam w całości. Domek S zamknięty będzie, aż do nowego rozkazu Gła Kommenderuiącego. Zdrowie i Uszanowanie. *Finet* i *Monye*.

Według wspomnionego wyżey Jnwentarza, znaydowało się w *Mantuy* d. 17 *Pluviose* (5. *Lutego*) 126 sztuk armat od 36 aż do 16. funtowych *inclusive*. 175. od 15 funtowych aż do naymnieyszego kalibru — 56. Moździerzy bronzowych: ogułem 500. Armat polowych dla obrony fortecy i okopow zewnętrznych 43; haubic polowych 16. — Karabinow dla piechoty, artyleryi, i Kawaleryi 17, 15 — Pistoletów 4,484 — Zelaza w Sztabach 16,000. Funtow. Zelastwa różnego 20,100 — Armat polowych, które do dywizyi Gła *Wurmzera* należały, 38. — Ołowiu 400,000 funtów — Ekwipaż Pontonow. &c. W tym rachunku nie zamyka się broń złożona przez Garnizon Austryacki. Zgodno z oryginałem [Podpisano] *Buonaparte*.

Według drugiego Inwentarza znaleziono w fortecy i porcie *Ankonie* Armat sztuk 99. Kul 23.102. Broni 2,256. &c.

Miasto *Avignon* było niedawno teatrem nowych zbrodni popełnionych przez fakcyą, która zdaie się nie żyć iak tylko krwią i mordami. — Czterech tylko spiskowych, to iest *Brottier*, *Dunan*, *la Villeurnois*, i *Proly* siedziało dotychczas w więzieniu *Temple*. Teraz zaś 13. osob należących do tego spisku, to iest 7. męszczyzn i 6. Kobiet [między którem i kanoniczka *Boisguerin*] tamże osadzono. — Departament *de la Seine* publikował listę kandydatów na przyszłe elekcye, która iest bardzo liczna. W powszechności daie się widzieć wielki zapał do wpisania się w regestr Obywatelski, i można z tąd wnosić, że przyszłe zgromadzenia pierwiastkowe będą nierównie licznieysze iak poprzedzaiące.

z *Amszterdamu* 4. *Marca z Gazety Berlińskiey*

D. 1. t. m. wypłynela z *Texel* dywizya od 7. okrętów woiennych i 5. fregat, Tegoż dnia druga dywizya, z 3. okrętow i 3. fregat złożona wyszła na morze przy uyściu *Mozy*. Dwie te dywizye złączywszy się wczoray weszły razem do *Texel*, gdzie się znayduie teraz w gotowości do działania Eskadra od 8. okrętow liniowych, 2. od 56. Armat, 8. fregat, iedney bryggantyny i iedney szalupy.

z *Baionne d.* 7. *Lutego z Gazety Berlińskiey*.

Kuryer z *Hiszpanij* przywiosł nam z *Kadix* nowiny bardzo smutne dla handlu. W krótkim czasie Anglicy zabrali 9. bogato ładownych okrętów, i 3. z nich do *Gibraltaru*, 6. zaś do *Lizbony* zaprowadzili. Między ostatniemi znayduie się statek Kompanij wysp *Filipińskich* zwany la *Conception*, który z znacznym ładunkiem muślinów płynął z *Manille*. Zbory te zrobione były od 2. lub 3. Fregat, w bliskości 15. do 20. mil od *Kadix* krążących.

z *Medyolanu* 20 *Lutego z Gazety Berlińskiey*

Administracya generalna, przez wydane od siebie pismo, wezwała wszystkich mieszkańców *Lombardyi*, aby przystawiali do *Mantuy* rzeczy wszelkiego rodzaiu do iedzenia służące, furaże, drzewo *&c.* — Grł *Serurier* zezwolił, aby wszelkie produkta w pierwszych dniach dostarczone, zwyczayney opłacie przy wprowadzeniu do Miasta nie podpadały. — Dotąd przyprowadzono tu 16,000. niewolników *Austryackich*, między któremi 700. huzarów *d' Erdödy*, 200. hułanów, i 450. ochotników Wiedeńskich, oprocz 170. Officyerów. Jutro przybędzie ich ieszcze 4,000. i tak daley aż do liczby 30,000.

Donosi się Prześwietnemu Publicum, że d. 1. przyszłego Miesiąca Kwietnia zaczyna się prenumerata zwyczayna Kwartalna na Kuryera Litewskiego, oraz że pomieniony Kuryer nie w *Grodnie*, lecz w *Wilnie* wydawanym będzie. Zatym ktoby chciał go trzymać, niech się wcześnie na pocztach, lub, też w *Wilnie* na Kantorze zapisać raczy.

Nro. 50.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z GRODNA DNIA 23. MARCA R. 1797. WE CZWARTEK.

z Medyolanu 22. Lutego z Gazety Berlińskiey.

Mała Rzpta *S: Marino* odebrała przez
wysłanego od Grła *Buonaparte* Deputowa-
nego, zapewnienie o przyiaźni i protekcyi
rządu Francuskiego. —— Deputowani ró-
żnych gminowładztw *Medyolańskich* zgroma-
dzeni tu z okazyi ostatnich uroczystości,
oświadczyli i podpisali żądanie swoie o
wolność i niepodległość *Lombardyi*: uło-
żono zatym w tey mierze petycyą do Dy-
rektoryatu i domagano się od Administracyi
generalney *Lombardzkiey* o przesłanie oney
do *Paryża* przez Deputacyą. Żądanie to
było powodem do żywych sporów, ale na
koniec przyięte zostało, i OOb. *Sopransi i*
Porro członki municypalności *Medyolań-*
skiey poiechali w tym interessie do *Paryża*.
—— Grł *Angereau* bawił tu przez kilka dni,
a d. 17. puscił się w drogę do *Paryża*. Dy-
wizyá iego złączyła się z dywizyą Grła
Massena między *Piave* i *Brenta*. Ten kor-
pus Armij ma kommunikacyą z woyskami
stoiącemi w *Trydencie* przez *Borgo*, *Pri-*
molano i *Bassano*.

z Neapolu 29. Stycznia z Gazety Berlińskiey.

Czytamy tutay następuiący rozkaz: „
Król Jmść chcąc się upewnić o teraznieyszym
stanie woyska swoiego, będącego w *Aquila*,
Ferano i *Tronte* pod rozkazami Feldmarszał-
ka *Pignatelli*, i mieć dokładny rapport tego
wszystkiego, co ci mężni i nieszczęśliwi żoł-
nierze i woluntaryusze ucierpieli przez epi-
demiczne choroby: chcąc przytym wszelkie-
mi sposobami skutecznie temu nieszczęściu
zaradzić, i razem bydź z precyzyą uwiado-
mionym o stanie, w iakim się znayduią też
same woyska, w przypadku, *gdyby pomimo*
zawartego pokoiu, nastąpiły w Państwie Pa-
piefkim takie zdarzenia, któreby były powo-
dem do prędkiego wyiścia części woysk z ich
Kwater zimowych, J. K. Mość rozkazał, aże-
by Brygadyer Xże de *Salandra*, w ktorym
całą ufność położył, zwiedził śpiesznie gra-
nice, i dał o stanie ich rapport.

z Medyolanu d. 25. Lutego z Gazety Berlin:

Wiele osob utrzymuie, że pokoy z Pa-
pieżem aktualnie iest zawarty, drudzy zas
przeciwnego są zdania. Grł *Buonaparte* znay-
dował się d. 19. w *Tolentino*, dokąd Kardy-
nał *Mattei*, P. *Galleppi*, Xże *Braschi* i *Mar-*
kis de *Massini* mieli się także udać dla zło-
żenia kongressu, w przypadku gdyby Oy-
ciec S. chciał poprzedniczo dopełnić warun-
ków zawieszenia broni dawniey zawarte-
go i odesłać Grła *Colli*, iako też innych
Officerów Austryackich Emigrantow &c.
—— Nadciągneło tu w tych dniach z Fran-
cyi 15,000. pięknego i dobrze odzianego
woyska. Grłowie *Bernadotte* i *Delmas* znay-
duią się także w Mieście tuteyszym. —— z
Ferrary donoszą, że Kapitan Fregaty *Sybille*,
który na iezi orze *Garda* *Flotyllą* komen-
derował, na rozkaz Grła komenderuiącego
tam przybył. Zatrudnia się teraz uzbraia-
niem na rzece *Po* statkow, tak wiosłowych
iako też żaglowych, które maią nosić Ar-
maty od 6. do 20. funtów i przeznaczone
są do krążenia na morzu *Adryatyckim*. *We-*
netowie nie będą mogli patrzeć na to oboię-
tnie. —— D. 11. publikowano w *Ankonie* pro-
klamacyą Grła *Buonaparte*, którey treść na-
stępuiąca: „ Miasto *Ankona* i wsie do niey
należące, administrowane będą przez muni-
cypalność z 15. członkow złożoną. Muni-
cypalność dzielić się będzie na 5. wydzia-
łow: policyi, handlu, żywności, woyskowy
i ocalenia publicznego. Wszystkie władze
iakiegokolwiek nazwiska, ustaią po ogłosze-
niu tey proklamacyi, i złożą swoie regestra
do rąk municypalności. Wszystkie prawa
dotąd będące, zostaną w swoiey mocy tym
czasowie. Municypalność odbierze przysię-
gę wierności od członkow tych Juryzdyk-
cyi, które installować będzie: i sama w cza-
sie swoiey installacyi (d. 12.) wykona
przysięgę wierności dla Rzptey Francuskiey
przed Grłem Francuskim *Salcette*. —— w
Mantuy także ustanowiono municypalność,
która iuż wydała różne urządzenia dla reor-
ganizacyi tego Miasta.

W nowym traktacie zawartym między
W. Xciem *Toskańskim* i Francyą iest wyra-
żono 1. Ze neutralność *Toskanij* potwier-
dza się. —— 2. Ze Francuzi wyciągną z *Li-*
vorno, skoro Anglicy opuszczą *territorium*
W. Xcia. —— 3. *Toskania* zapłaci Francyi
3. milliony liwrów, to iest ieden milion w
5. tygodniach, drugi w 7. a trzeci poracho-
wany będzie za prowizye dostarczone, albo
maiące się dostarczyć dla Armij Francuskiey.
—— 4. Francuzi traktowani będą w *Toskanij*
iako insze Narody naybardziey faworyzo-
wane. —— Król *Neapolitański* nakazał rekru-
towanie 16,000. ludzi dla uformowania 4ch
nowych regimentów strzelców pieszych.
Nacisk rekrutów iest do nie uwierzenia. ——
Siła morska *Neapolitańska* ma bydź w stanie
czynnym postawiona. Dwie dywizye czy-

nią przygotowania do wyiścia pod żagle: iedna z okrętu od 74. Armat, 2ch fregat i 2ch pułgaler złożona, a pod dowodztwem Admirała *Caracciolo* zostaiąca, przeznaczona iest, iak słychać do *Tryestu*, dokąd w pierwszych dniach Kwietnia ma popłynąć dla sprowadzenia Arcy-Xiężniczki przyszłey małżonki Xcia następcy; druga zaś mocnieysza, pod komendą Hrabi de *Turn* ma póyść przeciw korsarzom *Tunetańskim* i *Algierskim*.

Od Granic Tyrolu 25. *Lutego z Zurnalu Frankfurskiego.*

Armia Cesarska w *Fryulu* posunęła się aż do okolic *Treviso*: forpoczty zachodzą aż do zamku de *Motta*, niedaleko wspomnionego Miasta. Austryacy zaieli Miasta *Feltre* i *Cadóra* na gruncie *Weneckim*, wzmacniaią coraz bardziey fortyfikacye *Palma Nuova*: założono przed tą fortecą oboz okopany. — — Rzeczpospolite *Wenecka*, zgromadziła całą swoię Eskadrę blisko *Lido* (port naprzeciwko *Wenecyi*, gdzie brzegi są mocno ufortyfikowane) i sprowadziła 10,000. woyska z *Dalmacyi* dla zabezpieczenia Miasta i okolic.

z Tryestu 22. *Lutego.*

Woyska Francuskie będące pod komendą *Angereau*, które się posunęły były aż do *Treviso*, cofnęły się potym do *Padwy*; woyska zaś pod dowodztwem Grła *Massseny*, które się znaydywały w *Bassano*, ruszyły iuż do marszu dla cofnienia się ku *Vicenza* i *Padwie*. Korpus od 800. ludzi, który miał eskortować aż do rzeki *Piave* iednę kolumnę garnizonu *Mantuańskiego*, porzucił ią nagle w *Mestre*, i pomaszerował do *Padwy*. Woyska Austryackie stoiące nad brzegami *Piave*, odbieraią codziennie posiłki. Przeszłego piątku doszła tu wiadomość, że iedna Korweta Francuska od 24. Armat i 200 ludzi ekwipażu która konwoiowała z *Tulonu* dwie Pinki ładowne amunicyą dla Armij Francuskiey, przybyła na morze *Adryatyckie*, i dostawszy sternika w *Rovigno* w *Istryi Weneckiey* udała się ku brzegom Papieskim.

z Bazylei 22 *Lutego z Gazety Berlińskiey.*

Kantony *Uri*, *Underwalden* i *Switz* posłały do *Lugano* Kommissarzów maiących w zleceniu przeszkodzić wdzieraniu się Gnłow Francuzkich na territorium *Szwaycarskie*. — — Zapewniaią, że Francuzi we trzech mieyscach przy *Nauendorff* przeprawić się przez *Ren* usiłowali, lecz od korpusu Xcia *de Condé* zostali odparci.

D. 23. *Lutego.* Ostatnie listy z *Włoch* donoszą, że Francuzi znaleźli w *Mantuy* skarby niezmierne. Kassa *Lombardyi*, srebra naybogatszych Kościołów i Opactw *Włoskich*, kassa nakoniec *Wurmzera*, wszystko się tam przez zbieg różnych okoliczności skupiło. Mieszkańcy tego nieszczęśliwego Miasta będąc przez kilka miesięcy chorobą zaraźliwą dotknięci, wszyscy prawie po wyiściu Cesarskich, domy swoie opuścili, i mieszkaią na przedmieściach, Francuzi sami boią się wniyść do *Mantuy* i Garnizon ich stoi obozem na wałach. Liczba Armat zostawionych w fortecy przez Austryaków ma wynosić 800. Magazyny prochowe, które tam znaleziono, wystarczyć mogą, na wytrzymanie oblężenia przez rok cały. Grł *Frovera* wydał pismo usprawiedliwiaiące siebie, w którym nieszczęśliwy wypadek swoiey expedycyi przypisuie niezgodzie Grłow *Alvinzi*, *Davidovich* i *Quósdanovich*, przez co go nie tak sukkursowali, iakby powinni byli.

z Genewy 13. *Lutego z Gazety Berlińskiey.*

Naywyższa Rada naszey Rzptey mianowała większością trzech części głosów Ob. *Michely* na urząd Ministra przy Rzptey Francuzkiey. Jest to stary Officier, który przez swoy patryotyzm i dobroć charakteru ziednał dla się szacunek powszechny.

z Bruxelli 27 *Lutego z Gazety Berlińskiey.*

Listy z *Dunkierki* donoszą, że woyska, które się rozeszły były w okolice tego miasta, znowu się tam zgromadziły; mówią teraz bardziey niż kiedy o proiekcie wylądowania bliskim swoiey exekucyi; to pewna, że 8,000 ludzi i dosyć znaczna liczba statków przewozowych znayduie się teraz w *Dunkierce*. Oczekiwana iest także niezwłócznie dywizya fregat płynąca z *Brest*, która ma służyć za eskortę. Podobnież w portach *Flessingen* i *Middelburg* uzbraiane są nietylko statki przewozowe, ale ieszcze fregaty, kuttery i szalupy Kanonierskie. — — Jeżeli mamy wierzyć wieściom publicznym, uzbraianie się to w portach Hollenderskich ma się złączyć z siłą morską w *Dunkierce* dla wylądowania przy brzegach pułnocnych *Szkocyi*. Anglicy muszą wiedzieć o tym planie, ponieważ wiele ich okrętow woiennych ukazało się niedawno przy uyściu *Skaldy*.

z Semlina 20. *Lutego z Gazety Krakowskiey.*

z Peterwardynu i *Semlina* garnizony do Armij *Włoskiey* wymaszerowały, i nie zostały się tam iak tylko dywizye rezerwy, a mieszczanie warty będą zastępować. Basza *Belgradzki* szuka wszelkich sposobów bez dania mu żadney z naszey strony przyczyny, do naruszenia dobrego sąsiedztwa.

z Erlangen 26. *Lutego z Gazety Hambur.*

Gazeta tuteysza, donosi, co następuie: „ Przy *Kempten* i *Ottobeuern* w *Szwabij* nowa osobliwsza religij sekta powstała. Stronnicy iey wieczerzę Pańską całkowicie odrzucaią, i dzieci iuż chrzczone drugi raz chrzczą na swóy sposób. Liczba ich do 4,000. wynosi, Katolicy i innego wyznania Chrześcianie, znayduią się między niemi, słowownie do prywatnych wiadomości w katechizmie ich i w modlitwie *Oycze nasz*, umieszczone są różne polityczne, a w teraznieyszych czasach bardzo zastanawiaiące myśli, które pilney baczności rządu Kraiowego wymagaią.